

Rusnák, Juraj (ed.): Elektronický mediálny text a detské publikum¹

(recenzia)

Erika Šusteková

Vysokoškolská učebnica Juraja Rusnáka a kolektívu *Elektronický mediálny text a detské publikum* bola vydaná v roku 2018 v rámci grantového projektu KEGA 4/2016 s rovnomenným názvom ako výstup riešenia tohto trojročného grantu. Problematika, ktorou sa publikácia zaoberá je v dnešnej dobe, azda viac než kedykoľvek predtým, aktuálna, naliehavá a významná, predovšetkým v kontexte neustále sa meniaceho mediálneho priestoru, globalizácie a čoraz markantnejšieho vplyvu nových médií. O to viac je benefitom publikácie fakt, že všetky tieto prvky zohľadňuje v kontexte pravdepodobne najzraniteľnejšej časti mediálneho publika – detí.

Publikácia je rozdelená do 9 primárnych častí, ktoré dopĺňa úvod ako stručné načrtnutie dôvodov na riešenie danej tematiky, a záver, v ktorom zas autori pomerne komplexne vytyčujú najpodstatnejšie zistenia a závery svojho skúmania. Každá z 9 hlavných kapitol je vo svojej podstate veľmi dobre čitateľná aj samostatne, spolu však tvoria komplexný obraz danej problematiky, akcentovaný citáciami zo širokej palety odbornej literatúry i praktickými príkladmi zo zahraničia i slovenského mediálneho prostredia. Každá kapitola je zakončená „zhrnutím“ obsahujúcim najrelevantnejšie aspekty riešenej témy a „námetmi a úlohami“, ktoré obsahujú otázky autorov podnecujúce širšiu diskusiu i kritické premýšľanie o téme.

Prvá časť je venovaná špecifikám vnímania mediálnej produkcie detským publikom a trendom v rozhlasovom a televíznom programovaní, ktoré ovplyvňujú tradičné prístupy, druhá kapitola pojednáva o terminologických východiskách mediálnej gramotnosti a mediálnej výchovy, legislatívnych rámcoch na rozvíjanie mediálnej gramotnosti na Slovensku i v zahraničí, venuje sa mediálnej gramotnosti v primárnom vzdelávaní i v rodine, a to všetko v kontexte detského programingu ako potenciálneho nástroja na rozvoj mediálnej gramotnosti. Tretia časť sa zaoberá teoretickými východiskami tvorby relácií podporujúcich poznávanie sveta, novými trendmi v smere rozhlasovej a televíznej dokumentaristiky a analyzuje vzdelávacie a informačno-poznávacie relácie pre detské publikum z hľadiska prístupu a vývojových trendov a zároveň dáva do súvisu poznávanie sveta prostredníctvom elektronických médií a zobrazovanie násilia v rozhlase, TV a na

¹ RUSNÁK, Juraj, ed., 2018. *Elektronický mediálny text a detské publikum*. Prešov: Filozofická fakulta PU v Prešove, 2018. ISBN 978-80-555-2090-2.

internetu. V nadväznosti na elektronický mediálny text ako sprostredkovateľa reality pokračuje aj štvrtá kapitola, ktorá o ňom pojednáva ako o determinante estetickej skúsenosti detského diváka. Okrem toho sa autori venujú vkusu a estetike vo vnímaní produktu spotrebiteľom a „hedonistickému produktu“ založenom na empirických a emočných hodnotách, estetike v oblasti marketingu, konceptu vkusu a v kontexte primárnej témy i percepcii, spracovaniu informácií a mediálnej gramotnosti. V piatej časti autorka charakterizuje detské publikum ako súčasť mediálnej šírenej popkultúry z hľadiska vývinovej psychológie, venuje sa taktiež pojmu „multitasking“ a jeho vplyvu na detského diváka, úlohe modelov a vzorov v živote dospievajúcich a ich mediálnu prezentáciu a reflexii mládežníckych subkultúr v programingu elektronických médií. Šiesta časť je venovaná rozhlasu a sústreďí sa na súčasnú podobu rozhlasovej a dramatickej tvorby pre deti a mládež, pričom približuje žánre a hodnotí súčasný stav v tomto smere na Slovensku. V siedmej kapitole sa autorka v nadväznosti na predchádzajúcu kapitolu venuje podobným aspektom v televíznom vysielaní so zreteľom na podoby dramatickej tvorby, analyzuje večerné vysielanie pre deti v súčasnosti a predstavuje možnosti využitia dramatickej televíznej tvorby v edukácii. Ôsma kapitola sa zameriava na využitie elektronickej mediálnej produkcie v primárnom vzdelávaní, pojednáva o postavení médií v edukačnom procese a prináša výsledky prieskumu záujmov žiakov základných škôl pri sledovaní televízie. Posledná deviata časť sa venuje primárne multimedialnej a online produkcii pre detské publikum, pričom je táto kapitola najstručnejšia a prináša poznatky o rozvoji digitálnych médií a internetu, interaktívnych formách v elektronických médiách.

Na základe úvodu publikácie by čitateľ očakával väčšiu sústredenosť autorov jednotlivých častí práve na nové médiá a internet, ktorý veľmi radikálnym spôsobom mení mediálny priestor a kniha sústrediaca sa výhradne na túto problematiku by bola na Slovensku veľkým prínosom. V skutočnosti sa však tejto tematike primárne venuje len posledná, obsahovo najstručnejšia kapitola, v ostatných sa nové médiá spomínajú skôr ako „doplnok“ k hlavným prúdom – televízii a rozhlasu. Pritom tvrdenie, že drvivá väčšina detského publika v dnešnej dobe prichádza primárne do kontaktu s elektronickým mediálnym textom najmä prostredníctvom internetu, nie je vôbec prehnané, ba naopak. Od publikácie z roku 2018 by preto čitateľ očakával, že sa zameria práve na túto sféru. Napriek tomu je však vysokoškolská učebnica tohto typu vítaným zdrojom informácií využiteľných aj v oblasti skúmania mediamatiky a kultúrneho dedičstva.